

INFORMACJA DOTYCZĄCA KONTROLI ZREALIZOWANYCH PRZEZ KOMISJĘ REWIZYJNĄ W 2025 R. ORAZ REALIZACJI PRZEZ ZARZĄD POWIATU TCZEWSKIEGO WNIOSKÓW POKONTROLNYCH

Lp.	Zakres kontroli	Wnioski pokontrolne	Stan realizacji
1.	Analiza kontroli zrealizowanych przez Zespół Kontrolny Starostwa Powiatowego w Tczewie w okresie IX 2023 do XII 2024 i kontroli realizacji zaleceń pokontrolnych	Brak zastrzeżeń, jednak Zespół zwrócił się do Zarządu z wnioskiem o udostępnienie protokołu z kontroli w Zespole Szkół Ekonomicznych w Tczewie	Zanonimizowany protokół został udostępniony Radzie Powiatu Tczewskiego
2.	Kontrola wydatków Powiatu Tczewskiego poniesionych w 2024 roku na promocję Powiatu (w tym dot. współpracy krajowej i międzynarodowej)	Brak zastrzeżeń	
3.	Analiza kontroli zewnętrznych przeprowadzonych w Starostwie Powiatowym i podległych jednostkach w 2024 roku, kontrola realizacji zaleceń pokontrolnych	Zespół kontrolny zwrócił uwagę, że sprawami kontroli zewnętrznych w Starostwie Powiatowym zajmuje się pracownik - Inspektor Ochrony Danych. Zespół kontrolny postulował rozważenie przekazania tych obowiązków do innego Wydziału/ stanowiska zajmującego się kompleksowo kontrolami. Poza tym Zespół kontrolny nie wniósł zastrzeżeń do przedmiotu kontroli	Wniosek w trakcie realizacji. Została dokonana analiza merytoryczna wniosku Zespołu, w wyniku której uznano, że zasadnym byłoby przekazanie obowiązku publikacji protokołów pokontrolnych na stronach BIP jednostek organizacyjnych, których one dotyczą, natomiast IOD publikowałaby tylko protokoły dotyczące Starostwa Powiatowego w Tczewie. Natomiast publikacja protokołów z kontroli dokonywanych przez Zespół Kontrolny Starostwa, publikowałaby ta komórka merytoryczna

4.	Kontrola przeprowadzonych inwestycji na drogach powiatowych w 2024 roku oraz stanu utrzymania dróg powiatowych na marzec 2025 r.	Zespół kontrolujący nie wniósł zastrzeżeń do przedstawionych dokumentów i wyjaśnień	
5.	Kontrola działalności Domu Pomocy Społecznej w Rudnie (finansowanie, wydatki, zatrudnienie, sprawy organizacyjne)	Kontrola nie wykazała żadnych uchybień	
6.	Kontrola środków przekazanych i zaplanowanych do przekazania w 2025 roku przez Powiat Tczewski na wsparcie działalności Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Tczewie i Komendy Powiatowej Policji	Zespół kontrolujący nie wniósł zastrzeżeń do wydatkowania środków finansowych na wsparcie działalności Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Tczewie i Komendy Powiatowej Policji	
7.	Kontrola realizacji interpelacji i wniosków radnych Rady Powiatu Tczewskiego złożonych w 2025 r.	Zespół kontrolny nie wniósł zastrzeżeń do przedmiotu kontroli, zaproponował jednak wprowadzenie formalnie ujednoliconego formularza dla interpelacji i wniosków	Wniosek w trakcie realizacji. Rada Powiatu Tczewskiego dysponuje formularzem, na którym radni mogą składać interpelacje i wnioski, jednak przepisy prawa nie przewidują obowiązku wprowadzenia takiego formularza, a forma złożenia wniosku czy interpelacji nie może ograniczać prawa radnego do tej czynności, pod warunkiem że jest to forma pisemna.

**Krótką analiza ryzyk, czyli - jakie są główne zagrożenia
dla stabilności finansowej powiatu
(spadek dochodów, rosnące koszty energii, zmiany prawa, itd.).
Jak Zarząd zamierza im przeciwdziałać?**

Głównymi zagrożeniami dla stabilności finansowej powiatu są czynniki makroekonomiczne, nieprzewidywalność dochodów oraz rosnące koszty bieżące. Biorąc pod uwagę te czynniki można zidentyfikować kilka kluczowych ryzyk finansowych dla samorządu powiatowego ogółem:

- **Spadek dochodów własnych:** Fluktuacje wpływów z podatków PIT i CIT uzależnione od koniunktury gospodarczej.
- **Wzrost kosztów bieżących:** Rosnące ceny energii, paliw, usług oraz presja płacowa pracowników jednostek organizacyjnych.
- **Niedofinansowanie zadań zleconych:** Zbyt niskie dotacje z budżetu państwa na realizację zadań rządowych (np. geodezja, administracja).
- **Rosnące wydatki na oświatę:** Luka oświatowa, czyli konieczność dopłacania z dochodów własnych do subwencji oświatowej.
- **Wzrost kosztów obsługi długu:** Wysokie stopy procentowe zwiększające koszty spłaty odsetek od kredytów i obligacji.
- **Nieprzewidywalność zmian prawnych:** Nagłe reformy podatkowe szczerbla centralnego ograniczające udziały samorządów w podatkach.
- **Koszty utrzymania szpitali:** Konieczność pokrywania strat finansowych podległych powiatowych ZOZ-ów.

Działania, jakie w takiej sytuacji może podejmować Zarząd Powiatu to m.in.:

- **Restrukturyzacja wydatków bieżących:** Przegląd i optymalizacja kosztów funkcjonowania wszystkich jednostek podległych powiatowi.
- **Termomodernizacja i OZE:** Inwestycje w panele fotowoltaiczne i docieplenie budynków szkół, urzędów oraz szpitali.
- **Grupowe zakupy energii:** Przystępowanie do przetargów skonsolidowanych w celu negocjacji niższych stawek za prąd i gaz.
- **Konsolidacja zadłużenia:** Refinansowanie istniejących kredytów lub emisja obligacji przy niższych marżach bankowych.
- **Dywersyfikacja źródeł finansowania:** Aktywne pozyskiwanie środków zewnętrznych (KPO, fundusze UE, programy krajowe) na wydatki majątkowe.
- **Partnerstwo Publiczno-Prywatne:** Realizacja kosztownych inwestycji infrastrukturalnych we współpracy z kapitałem prywatnym.
- **Optymalizacja sieci szkół:** Dostosowywanie liczby oddziałów i placówek oświatowych do realiów demograficznych powiatu.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę na fakt, że Zarząd Powiatu Tczewskiego realizuje już część z ww. propozycji, w tym m.in.:

- w zakresie udziału w grupach zakupowych energii czy gazu – Powiat Tczewski od kilku lat jest członkiem grupy zakupowej NORDA

- w zakresie inwestycji w termomodernizację i OZE – Powiat Tczewski jest członkiem Klastra Energi w ramach, którego koordynowane są działania na rzecz tego typu działań, ponadto Zarząd Powiatu realizuje bądź ma w planach realizację inwestycji związanych z termomodernizacją budynków publicznych pozostających w zarządzie Powiatu, w tym m.in. Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Gniewie.

Ryzyko budżetowe, które należy brać pod uwagę w latach kolejnych:

- **Szok cenowy i inflacyjny:** Koszty energii, usług i materiałów przewyższają wskaźniki waloryzacji, co bezpośrednio drenuje wydatki bieżące.
- **Ryzyko prawne i zadania zlecone:** Nowe regulacje nakładające na powiat dodatkowe obowiązki bez adekwatnego zwiększenia subwencji z budżetu państwa
- **Zagrożenie płynności z tytułu deficytu:** Zaplanowano deficyt na poziomie (4.286.353 zł), który ma zostać w pełni pokryty wolnymi środkami. Ich absorpcja uszczupla rezerwę płynnościową powiatu.
- **Obciążenia inwestycyjne:** Wydatki majątkowe (79.188.420 zł) przychodzą przy relatywnie niższym udziale dochodów majątkowych (67.280.916 zł). Wystąpienie opóźnień lub roszczeń wykonawców wywoła konieczność pokrycia różnicy z kredytów lub emisji obligacji.
- **Niska elastyczność bazy podatkowej:** Dochody z PIT/CIT w powiecie ziemskim są stabilne, ale mało elastyczne. Brak tu spektakularnych inwestycji komercyjnych (jak w powiatach podmiejskich), co utrudnia szybkie zwiększenie wpływów własnych.
- **Luka oświatowa w małych szkołach:** Powiaty ziemskie często prowadzą szkoły ponadpodstawowe i specjalne z mniejszą liczbą uczniów. Koszt utrzymania klas jest wysoki, a subwencja oświatowa nie pokrywa realnych pensji nauczycieli i obsługi.
- **Wysokie koszty infrastruktury drogowej:** Powiaty ziemskie posiadają rozległą sieć dróg (często setki kilometrów) przy relatywnie niskich dochodach na mieszkańca. Koszty bieżącego utrzymania, odśnieżania i remontów drastycznie rosną pod wpływem cen asfaltu i usług.
- **Ukryte ryzyko spółki szpitalnej:** Choć szpital nie generuje długu, jako spółka prawa handlowego podlega rygorom Kodeksu spółek handlowych. Jeśli nagle wzrosną wyceny procedur medycznych poniżej kosztów personelu, strata spółki natychmiast uderzy w powiat, który jako właściciel będzie musiał dokapitalizować spółkę, by uniknąć jej likwidacji.
- **Starzenie się społeczeństwa:** Wyższe wydatki na domy pomocy społecznej (DPS) i pieczę zastępczą, przy jednoczesnym odpływie młodych podatników do większych aglomeracji.

Propozycje działań, jakie może podjąć Zarząd Powiatu, aby przeciwdziałać powyższym zagrożeniom:

- **Optymalizacja wydatków i audyt energetyczny:** Wdrożenie długoterminowych programów poprawy efektywności energetycznej (termomodernizacja, odnawialne źródła energii), które pozwolą trwale obniżyć koszty eksploatacji obiektów.
- **Zarządzanie płynnością:** Precyzyjne monitorowanie harmonogramu wydatków i rotacji wolnych środków. Dążenie do tworzenia rezerw celowych z nadwyżki operacyjnej a wypadek eskalacji kosztów.

- **Dywersyfikacja źródeł finansowania inwestycji:** Aktywne pozyskiwanie środków zewnętrznych (np. Programy Unijne czy programy rządowe) na etapie realizacji inwestycji majątkowych, aby odciążyć budżet własny.
- **Wieloletnie Planowanie Finansowe:** Opracowanie rygorystycznych scenariuszy budżetowych (stress-testów) dla kolejnych lat pod kątem relacji limitów spłaty zobowiązań.
- **Bezpieczna dźwignia finansowa na inwestycje:** Powiat powinien zaciągać zobowiązania (np. preferencyjne pożyczki z funduszy ochrony środowiska lub obligacje) **wyłącznie jako wkład własny do projektów UE lub KPO**. Taki dług generuje nową infrastrukturę bez obciążania wydatków bieżących.
- **Nadzór właścicielski nad szpitalem:** Wprowadzenie kwartalnego systemu monitoringu wskaźników finansowych i operacyjnych spółki szpitalnej (tzw. system wczesnego ostrzegania), aby wychwycić moment, w którym rosnące presje płacowe mogłyby zachwiać jej rentownością.
- **Optymalizacja wydatków administracyjnych i energetycznych:** Ponieważ powiat nie ma kosztów długu, wolne środki warto lokować w głęboką termomodernizację budynków starostwa, szkół i DPS-ów oraz montaż OZE, co trwale obniży sztywne koszty energii na lata.
- **Celowe partnerstwa z gminami:** Wspólna realizacja zadań drogowych z gminami wchodzącymi w skład powiatu (tzw. "pół na pół" przy budowie chodników czy remontach dróg), co pozwala podwoić budżet inwestycyjny na infrastrukturę bez angażowania wyłącznie środków powiatowych.
- **Profilowanie szkolnictwa zawodowego:** Dostosowanie oferty szkół technicznych i branżowych bezpośrednio pod lokalnych przedsiębiorców, co przyciągnie uczniów z sąsiednich powiatów i zwiększy subwencję oświatową.